

Onlar Toplumun Geleceğinin Gören Gözü, ...Ören Elleri Oldular

Elektrik Mühendisi **Mustafa KADIOĞLU**
mustafa.kadioglu@emo.org.tr

NÂZIM HİKMET, ORHAN KEMAL, AHMET ARİF.. DEVRİMCİ YAZAR VE OZANLARIMIZI SAYGIYLA ANIYORUZ...

*“Devrimlerin değişimin nedeni
Olduğunu düşünürüz.
Aslında da doğrudur;
değişim devrimin zeminini hazırlar.”*

Eric Hoffer

Mayıs, Haziran ayları toplumsal mücadeleye önderlik etmiş, değişime katkı koymuş önderlerin, aydınların aramızdan ayrıldıkları/alındıkları günleri içinde barındıran aylardır. Deniz’i, Yusuf’u, Hüseyin’i halkından bir 6 Mayıs’ta koparmaya çalıştılar. Koparabildiler mi? Denizler’in geçmişten miras aldıkları son sözleri bugün mücadelenin yol göstericisi olmaya devam ediyor.

Bu yazının konusu elbette ki Denizler değildi. Ancak Nazım Hikmet’i, Orhan Kemal’i ve Ahmet Arif’i yazıya almak onları anlayabilmek için bugünkü toplumsal duyarlılık ile başlamak kolaylığını seçtim. Eric Hoffer’in değişim ve devrim üzerine söylediği sözleri Nazım, Orhan Kemal ve Ahmet Arif yaşadığı toplumu, yaşam koşullarının atmosferinde net olarak anlayabilmiş, değiştirmeyi, ileri götürmenin, aydınlanmadan geçtiği belirlemesi ile yaşamalarını

bu yola bağışlayarak hapisaneyi, sürgünü, ölümü göze almışlardır.

*“Gece leylak ve tomurcuk
kokuyor
Geçsem de gölgesinden
tankların tomsonların
Sıramda bir kuş ötüyor.
Haziran’da ölmek zor...”*

diyen Hasan Hüseyin baharın bitimi yazın başlangıcında ölümün zorluğunu tarif ediyor. Fakat canlı yaşamında ölümle nikâhlı olunduğunun bilgisiyse...

Nazım Hikmet; öncü bulunduğu ortamda var olarak farklı “eleştiri ve değiştirici” şairimiz, sadece şair değil aydınlatıcımızdır. “Taraftır”, “öncüdür”, “muhaliftir”, O dünün türkülerini söyleme yerine, bugünün (günün) ve yarının türküsünü söylemeye çalışmıştır. Emperyalizme karşı iyi bir vatansever; insanlık için iyinin, geleceğin işçi sınıfının iktidarında olduğunu gören, işçi ve köylüden öğrenmeyi yeğleyen tüm bunların gerçekleşmesi için hapis, sürgün, aile hasretini yaşamın parçası edinerek çevresinden başlayarak değiştirmeye, dönüştürmeye sadece Türkiye Halkı’na değil

Dünya Halkları’na da rehber olmaya devam ediyor.

Mehmet Raşit Öğütücü, namı değer Orhan Kemal; O da Nazım gibi Meclis’te bakan, büyük bürokrat çocuğu, babasının muhalifliği yüzünden 1930’larda ailesi ile sürgün yaşamına başlıyor, 1938’lerde Nazım Hikmet ve Maksim Gorki okuması nedeniyle aldığı beş yıllık hapis cezası ile Kayseri, Adana ve Bursa cezaevlerinde geçen süre; Nazım ile kişisel tanışması ve bireysel gelişmesinde O’ndan Felsefe, Fransızca, Edebiyat dersleri olarak gelişmesinin yanında O’nun yönlendirmesi ile toplumun yazarı olarak yeni kuldarda küçük adımlarla yeni bir savaşa başlıyor.

Orhan Kemal öncesi edebiyattaki toplumsal çelişki “kötülük-iyilik” karşıtlığı, 1950’li yıllarda “zenginlik-yoksulluk” olarak devam etti. İnsanlığın, insanlık tarafından insanlık için yönetilme çabası adına Sanat Pusulası ile Baba Evi, Avare Yıllar’la başlayan, Önce Ekmek, Bereketli Topraklar Üzerine, Ekmek Kavgası ile devam eden Mahalle Kavgası, İşsiz olmak üzere 1970 Haziranı’na kadar 19 öykü, 27 roman başta olmak üzere inceleme, anı ve şiirler üretmiştir.

Paul Eluard’ın Özgürlük şiirini anımsarsak;

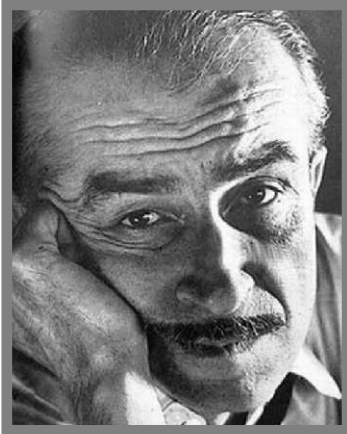
"Okulda defterime, sırama ağaçlara, yazarım adını...."

Şiirin adını aldığı özgürlük ve inanç atmosferinde Ahmet Arif'i böyle okumalı ve anlamalı diyor şair Mustafa Köz. 21 Haziran 1927'de doğan 2 Haziran 1991'de aramızdan ayrılan Ahmet Arif her ne kadar tek kitaplı şair olarak anılsa da yapıtında özgürlüğü, inancı ve aşkın tüm yönleri ile coşkusunu görmek için fazla çabaya gerek yoktur. "Hasretinden Prangalar Eskittim" yapıtında topladığı eserinden sonra ürettiklerini belirli bir isim altında toplamamıştır. Belki de Hasretinden Prangalar Eskittim yapıtının gördüğü ilgiye de ürkmüş olabileceğini düşünenlerin sayısı da az değildir. Bir söyleşide şaire sorulan bir soru bu konuya biraz açıklık getiriyor. Soru neden tek kitap? Cevap "peygamberler de tek kitap getirmişti!"

Ahmet Arif'in şekillenmesinde Nâzım'ın etkisi bilinmektedir. Olgunluk döneminde Nâzım'ın

etkisinden ayrılıp kendi kulvarına geçmeye azimlidir. Ve bunu da başardığı gibi mütevazidir de. Şöyle diyor Ahmet Arif, Nâzım'ı şiirde bir hidrojen bombasına benzeterek; "şiire yeni başlayan devrimci bir delikanlının karşısına Nâzım'ı dikerseniz, çocuk ya panige kapılır ya da ters akımların aydını olur yahut ezilir, kötü bir kopyacı kesilir. Hidrojen bombasına karşı Kürt hançeri ne yapabilir?" demektedir. Ama Ahmet Arif başarmıştır. O yaşadığı toplumu ileri götürme amacından sapmayan, geldiği toplumun önceliklerini aklından çıkarmayan özgürlüğü, inançlı, insancıl olduğu kadar bunları parantezlerinde toplayan devrimci şairimizdir.

Haziran'da ölmek zor olduğu gibi sadece okur olan bizim gibi EMO üyesinin de devrimci şair ve yazarlar hakkında bir şeyler yazması çok zor. Bu zorlukla beni anlayacağınızı umar, yine Haziran ayında kaybedilen Ahmet Haşim'i, Cahit İrgat'ı, H.İzzettin Dinamo'yu, Ahmet Hamdi Tanpınar'ı, A.Muhip Dıranas'ı bir cümle ile de hatırlamamız gerekir diye düşünerek Türkiye toplumunun ilerlemesine katkı koymuş aydın insanlarımızın aramızdan ayrılmasına üzüldüğümüz kadar 8 Haziran 1945'in toplumsal değerini emek, demokrasi ve bağımsızlık mücadelesinde sosyalizmin faşizme diz çöktürdüğü tarihi unutmadan kendimize rehber edinmeliyiz. ◇

DEVRİMCİ YAZAR VE OZANLARIMIZI ANDIK

Devrimci Yazar ve Ozanlarımızı Anma Etkinliği 7 Haziran 2008

Cumartesi günü Ekin Sanat Merkezi'nde düzenlendi. TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası, İnşaat Mühendisleri Odası, Kimya Mühendisleri Odası, Makina Mühendisleri Odası ve Mimarlar Odası Ankara Şubeleri tarafından düzenlenen etkinlik saygı duruşunun ardından açılış konuşmaları ile başladı. Açılış konuşmaları sırasıyla İMO Ankara Şubesi YK Başkanı Nevzat Ersan, MMO Ankara Şubesi YK Üyesi Yılmaz Yıldırım ve EMO Ankara Şubesi YK Başkanı Ramazan Pektaş tarafından gerçekleştirildi. Ardından Haziran ayında yitirdiğimiz devrimci yazar ve ozanların kısa özgeçmişleri okundu. Nikbinlik Dergisi editörü Ahmet Antmen ve Özgür Tiyatro Genel Sanat Yönetmeni Özgür Başkaya tarafından gerçekleşen iki şiir dinletisinin ardından Özgür Tiyatro'nun Savaş Oyunu ile etkinlik son buldu.

